

Ruggenprik

Lumbaalpunctie

Informatie
voor patiënten

Uw arts heeft u geadviseerd om een lumbaalpunctie te doen om meer duidelijkheid te krijgen over uw klachten. Deze folder geeft u informatie over hetgeen de neuroloog in CWZ met u heeft besproken, zodat u na het gesprek alles nog eens rustig kunt lezen. We raden u aan om deze folder goed te bewaren en bij het onderzoek mee te nemen. Er staat informatie in waar u ook tijdens en na het onderzoek wat aan heeft.

Wat is een lumbaalpunctie?

Een lumbaalpunctie (ruggenprik) is een onderzoek waarbij wat liquor uit het lichaam gehaald wordt. Liquor is het vocht dat de hersenen en het ruggenmerg omspoelt.

Bij sommige ziekten verandert dat vocht van samenstelling. Bij het stellen van de diagnose kan het daarom nodig zijn de liquor te onderzoeken in het laboratorium.

Onderaan het ruggenmerg bij de lendenwervels is een soort holte met liquor. Om wat vocht af te nemen, prikt de arts tussen uw lendenwervels in de rug. Bij dit onderzoek wordt dus niet in het ruggenmerg zelf geprikt.

Vorbereiding

Voor een lumbaalpunctie zijn geen speciale voorbereidingen nodig.

U kunt tevoren gewoon eten en drinken.

Als u bloedverdunnende medicijnen gebruikt zoals bijvoorbeeld: 'ascal', 'kinderaspirine', 'ASA' (acetylsalicylzuur), 'clopidogrel' (plavix), 'acenocoumarol' (sintrom mitis) of 'fenprocoumon' (marcoumar) zal uw behandelend arts besluiten óf en zo ja, wanneer u hier voor de ingreep mee moet stoppen. Er kan bij een ruggeprik mogelijk een (na)bloeding ontstaan.

Stop nooit op eigen initiatief met het gebruik van bloedverduunners.

U meldt zich op de afgesproken tijd op afdeling dagbehandeling C52. In een enkel geval kan het voorkomen dat u zich moet melden op afdeling neurologie C12.

De lumbaalpunctie

- Bij een lumbaalpunctie neemt u tijdens het onderzoek plaats op een onderzoekstafel. Meestal moet u op uw zij liggen maar soms wordt u gevraagd rechtop te gaan zitten. U moet uw knieën zo ver mogelijk optrekken, het hoofd naar de knieën brengen en uw rug zo bol mogelijk maken.
- De arts bepaalt vervolgens de plaats waar hij of gaat prikken en zet hier bijvoorbeeld met een pen een stipje. De plaats waar wordt geprikt zit in het onderste deel van de rug. Vervolgens wordt de huid gedesinfecteerd en brengt de arts een dunne naald in. De naald moet precies ingebracht worden tot in de holte waar het vocht zit en dat is soms even 'zoeken'. Meestal is alleen de prik door de huid wat pijnlijk.
- Door uw rug zo bol mogelijk te maken en te ontspannen, wordt de kans vergroot dat de naald meteen goed zit en u geen extra pijn hebt. Van het wegnemen van het vocht zelf voelt u niets.
- Als de arts ook de druk van de liquor moet bepalen, vindt het onderzoek liggend plaats.

U moet daarvoor een tijdje in dezelfde houding blijven liggen en uw hoofd van achter naar voren bewegen.

- Na het onderzoek wordt de naald verwijderd en op de plaats waar geprikt is een pleister geplakt.
- Het onderzoek duurt ongeveer 10-15 minuten.

Risico's en complicaties

Meestal verloopt een lumbaalpunctie zonder complicaties. Wel kan de arts tijdens de punctie soms per ongeluk een zenuw raken. U voelt dan een soort elektrische schok of pijscheut in het been. Dit is even pijnlijk maar niet gevaarlijk.

Eén op de vijf mensen krijgt na het onderzoek last van hoofdpijn, die over gaat als u plat op uw rug gaat liggen. Deze hoofdpijn is lastig maar ook niet gevaarlijk. Het komt doordat er nog wat vocht uit het prikgaatje weglekt, maar dat gaatje gaat vanzelf dicht.

Zelden kunnen er sensaties van een licht gevoel in het hoofd, duizeligheid of transpireren ontstaan. Dit is een gevolg van een reactie van het lichaam op de pijn. Dit verschijnsel is onschuldig en gaat vanzelf weg.

Nazorg

Na een lumbaalpunctie wordt u nog een uur onder controle gehouden. U wordt verzocht ongeveer 30 tot 60 minuten bij uw bed te blijven om zeker te zijn dat er geen hinderlijke reacties optreden. U hoeft dan niet plat te blijven liggen, maar het is beter om in de buurt van uw bed of stoel te blijven voor het geval u zich niet lekker voelt. Het is daarom misschien prettig als er iemand met u mee komt naar het onderzoek. Een verpleegkundige komt regelmatig vragen hoe het met u gaat en geeft u wat te drinken. Als u zich goed voelt mag u daarna naar huis.

U kunt na het onderzoek beter niet zelf autorijden, fietsen of met het openbaar vervoer gaan, omdat u last kunt krijgen van hoofdpijn of misselijkheid. Deze klachten kunnen tot twee weken na het onderzoek opkomen en ze verdwijnen als u plat op uw rug gaat liggen. Als deze klachten optreden, moet u een aantal dagen bedrust houden en veel drinken. U kunt zelf proberen of de hoofdpijn weg blijft wanneer u rechtop gaat staan. Komt de hoofdpijn terug, dan moet u nog een dag langer bedrust houden.

Bij hoofdpijn mag u eventueel paracetamol met cafeïne nemen. Maximaal 4 keer per dag - om de 6 uur - 2 tabletten paracetamol van 500 mg.

Het is verstandig om op de dag van de punctie geen zware inspanningen te verrichten of te gaan werken. Bedrust is alleen nodig als u hoofdpijn hebt. Ook de paar dagen na de punctie kunt u het beste rustig aan doen en niet te veel bukken en tillen. U kunt uw dagelijkse activiteiten of werk - eventueel aangepast - hervatten. Napijn op de prikplaats komt zelden voor.

Wanneer contact opnemen?

- Als de hoofdpijnklachten langer dan een week aanhouden, ondanks gebruik van paracetamol, mag u contact opnemen tijdens kantooruren met de polikliniek neurologie/neuro- chirurgie.
- Bij koorts hoger dan 38,5 °C of langer dan 1 dag hoger dan 38°C, mag u contact opnemen buiten kantooruren met de dienstdoende neuroloog.

Tijdens kantooruren belt u de polikliniek neurologie/neurochirurgie (024) 365 82 10. Buiten kantooruren belt u het CWZ (024) 365 76 57 en vraagt naar de dienstdoende neuroloog.

Vragen

Als u na het lezen van deze folder vragen heeft, stelt u deze dan gerust aan de verpleegkundige of uw arts. Zij zijn graag bereid uw vragen te beantwoorden. Voor meer informatie: zie ook www.nccn.nl of www.nvvn.org

Bericht van verhindering

Als u ziek bent, koorts heeft - temperatuur hoger dan 38°C - of om andere redenen verhinderd bent op het afgesproken tijdstip voor het onderzoek te komen, neem dan zo spoedig mogelijk contact op met de polikliniek neurologie/neurochirurgie. In uw plaats kan dan iemand anders geholpen worden. Met u maken we een nieuwe afspraak.

Adres en telefoonnummer

Canisius Wilhelmina Ziekenhuis
Weg door Jonkerbos 100
6532 SZ Nijmegen

Polikliniek neurologie/neurochirurgie (C05) Melden bij Meldpunt 1B
Telefoon (024) 365 82 10

Website: www.neurologie.cwz.nl